

Cukrová řepa loni potěšila

SUGAR BEET PLEASED US LAST YEAR

Už od roku 2005 každoročně pořádají Cukrovary a lihovary TTD, a. s., Řepařská komise TTD a Řepařský institut, s. r. o., cyklus zimních seminářů pro pěstitele cukrovky. Letošní ročník navázal na úspěšné akce v minulosti. Velké pozornosti se těšil seminář uspořádaný v obci Loučeň na Nymbursku.

Tradičně zhodnotil uplynulou cukrovarnickou kampaň agromický ředitel společnosti Cukrovary a lihovary TTD ing. Jaroslav Verfl a nastínil, co mohou pěstitelé očekávat v letošním roce.

Úspěšná kampaň

Cukrovarnická kampaň skončila jako obvykle před Vánociemi a celkem trvala 96 dnů. Během kampaně se vyrobilo přibližně 231 tis. t cukru. Surového lihu se v kampani vyprodukovalo kolem 300 tis. hl a na jaře se počítá s výrobou dalších 350 tis. hl.

Ing. Verfl uvedl, že se dohromady v cukrovarech v Dobručici a v Českém Meziříčí zpracovalo přes 1,9 mil. t cukrovky, což představuje rekordní množství. Za den se tedy zpracovávalo téměř 20 tis. t řepných bulev.

Pěstitelé dodávající cukrovku do Cukrovarů a lihovarů TTD v roce 2009 docílili rekordního průměrného výnosu, přepočteného na 16% cukernatost, zhruba 67 t.ha⁻¹. Cukernatost bulev dosahovala průměrně 18,55 %.

Výhled pro letošní rok

V letošním roce se v Cukrovarech a lihovarech TTD počítá s výrobou 220 tis. t cukru a 800 tis. hl surového lihu z 2 150 tis. t cukrovky při 16% cukernatosti. Předpokládaná plocha cukrovky pro oba cukrovary dosáhne 33 tis. ha a počítá se s průměrným výnosem 65 t.ha⁻¹. Cukr by se měl vyrobit ze 70 % celkového množství řepných bulev a zbývajících 30 % poslouží k produkci lihu.

Co se týče výkupu cukrovky, zůstává v platnosti dlouhodobá kupní smlouva. Aktuální pravidla se upraví v roční kupní smlouvě. Vzhledem k tomu, že už od roku 2010 nebudou pěstitelé dostávat dotace na bioetanol, bude vypracována jednotná smlouva.

Zvýšení výnosů nutné

V České republice se průměrné výnosy cukrové řepy od roku 2000 zvýšily z 50,70 t.ha⁻¹ na 65,74 t.ha⁻¹ v roce 2009. Je potěšitelné, že mnozí naši pěstitelé už dosahují srovnatelných výsledků se zahraničními. Jiní však mají naopak co dohánět.

Země EU-27 dlouhodobě dosahují v průměru nižších výnosů než státy EU-15. Jak uvedl ing. Jan Křováček, Ph. D., ředitel Svazu pěstitelů cukrovky Čech, průměrný hektarový výnos cukrovky v zemích EU-27 se od roku 2000 zvýšil z 8,5 t na zhruba 11 t v loňském roce. Hektarové výnosy zemí EU-15 v průměru

vzrostly za stejné období z necelých 9,5 t na přibližně 12 t. Výši výnosů Francie, Belgie a dalších států s lepšími klimatickými podmínkami naši pěstitelé pochopitelně dosáhnout nemohou, ale měli by si vzít příklad z pěstitelů v sousedním Německu nebo v Rakousku, kde se hospodaří s mnohem vyššími výnosy než u nás.

Rozdílné výsledky

Jak se dopracovat k vyšším výnosům není nijak jednoduchá otázka. Nové možnosti ověřované ve výzkumu nastínil ve své přednášce ing. Jaromír Chochola, CSc., z Řepařského institutu Semčice. Zvýšit výnosy a snížit náklady lze v první řadě uplatněním vhodné pěstitelské technologie.

Stejně jako v předešlých letech i loni výnosy v ČR kolísaly podle oblasti pěstování. Jak už bylo uvedeno, v rajonu Dobručice sklízeli v průměru skoro 66 t.ha⁻¹ a v Českém Meziříčí dosáhli 70 t.ha⁻¹. Na Moravě nejlépe dopadl cukrovar Litovel (70 t.ha⁻¹), jinde však byly výnosy nižší. V Opavě dosáhli 60 t.ha⁻¹, v Hrušovanech 61 t.ha⁻¹, ve Vrbátkách a v Prosenici pak shodně 65 t.ha⁻¹.

Bezorebné pěstování možné

Lze cukrovku pěstovat bezorebnou technologií? To se ověřuje ve střední Evropě, například v Německu, už zhruba dvě desetiletí. Dlouhodobě se ukazuje, že pokud se bezorebným technologiím věnuje odpovídající péče, dosahuje se srovnatelných výnosů jako při orbě. Technologie bez orby by ale podle zkušeností ing. Chocholy měla vždy být doplněna hlubokým kypřením.

Slabým místem bezorebných technologií bývá rizikové vzházení. Kvůli utužené půdě se seje mělko a často nedochází k zahrnutí výsevní rýhy. V pokusech založených na těžkých půdách ve Slovči dubnové sucho způsobilo u technologie bez orby problémy se vzházením. I přes pozdní vzejití porostu však dosažené výnosy ve Slovči svou výší překvapily.

Semináře se osvědčují

Zimní semináře pro pěstitele cukrovky se osvědčily a počítá se s nimi i v dalších letech. Pěstitelé na nich mají možnost načerpat nejnovější poznatky z oblasti pěstování cukrové řepy ještě před začátkem polních prací.

K přínosům těchto akcí patří kromě získání řady odborných informací také možnost diskutovat o aktuálních problémech. Odvětví cukrovka – cukr by se mohlo stabilizovat a předpokládá se, že se cukrovka vrátí na pozici jedné z nejvýznamnějších tržních plodin.

Hana Honsová, ČZU